

Omtanke ved sprøjtearbejde

HÅNDBLIVNING MED OMTANKE: De største koncentrationer af kemikalier findes ikke i den dyrkede landbrugsjord men der hvor sprøjten fyldes og ren□
ringsvandet samt eventuelle restkemikalier.

Af Erik Nissen,
maskinkonsulent, Bygnings-
og Maskinkontoret, Aabenraa

Opblanding, påfyldning og vask af sprøjte må ikke foregå på grusbelagte arealer. Her er der intet muldlag med mikroflora, og nedslivningsrisikoen er derfor stor. Påfyldning og vask skal ske på et sted uden afløb til kloak, dræn, brønde, grøfter og lign.

En betonbefæstet plads med afløb til gyllebeholder eller anden lukket beholder er velegnet, idet spild og skyllevand så opsamles. Hvor gyllebeholderen anvendes til opsamling, skal der vises særlig omtanke med midler, der kan påvirke følsomme afgrøder, f.eks. minimidler på ejendomme med roer. Man bør altid fortynde sprøjteresten og udsprøjte denne på afgrøden og kun opsamle spild og vaskevand.

Et græsbelagt areal er et godt alternativ. Græsset forhindrer afstrømning, og i muldlaget vil midlerne blive bundet og efterhånden blive

Spild og skyllevand fra en sprøjte sker bedst på en betonfæstet plads med afløb til gyllebeholder. Alternativt kan man, som her, benytte et græsbelagt areal, hvor midlerne bliver bundet og efterhånden nedbrudt.

nedbrudt. Skift skyllested ofte, så skyllevandet ikke laver kanaler i jorden, hvor igennem vandet kan bane sig vej til brønde og dræn.

Påfyldning

Husk altid personlige værnemidler. Især under opblanding, hvor koncentrerede kemikalier håndteres, er det vigtigt med de foreskrevne værnemidler. En undersøgelse har vist, at ca. 90 pct. af den mængde kemikalier, sprøjteføreren får på sig, stammer fra arbejdet med opblanding og tilberedning. Hænderne er de mest udsatte, og handsker er således et af de vigtigste værnemidler.

Vandpåfyldning bør ske fra

en separat beholder, hvorfra det ikke er muligt at suges tilbage til vandforsyningen. Hvis der fyldes direkte fra brønd eller boring må vandslangen ikke dykke ned i sprøjtevesken. Der skal for en sikkerheds skyld være kontraventil på anlægget, så vandet ikke kan løbe tilbage i ledningsnettet. Bliv ved sprøjten, mens den fyldes, og undgå overløb.

Skyld dunkene med vand og sæt låg på dunkene, straks de er tomte, så dråbeafløb undgås. Skyllevandet hældes i sprøjtebeholderen. Opbevar den tomte emballage sammen med andre kemikalier indtil bortskaftelse. Marksprøjten kan med stor fordel monteres med skylleudstyr til tømning og skylning af dunke. Det letter renseproceduren. Hæld aldrig skyllevandet ud på jorden.

Rengøring

Den sidste rest af sprøjtevesken (5-50 l) bør fortyndes og udsprøjtes på afgrøden. En skyllevandsbeholder og spuledyse muliggør, at første rengøring kan ske i marken. Råder man ikke over dette udstyr, vil det være hensigtsmæssigt at medbringe en mindre mængde rent vand, hvormed den sidste rest af sprøjtevesken fortyndes og udsprøjtes på afgrøden.

Herved bringes den mindst mulige mængde middel med hjem. Hvis sprøjtebeholderen efter endt sprøjtning indeholder 10 l sprøjterest og fortyndes op til 100 l med rent vand to gange, opnås en fortynding på 100 gange. Såfremt sprøjteresten på 10 l fortyndes op til 50 l fire gange opnås en fortynding på 625 gange.

Egnede rengøringsmidler

Der findes forskellige typer fedtopløsende rengøringsmid-

pesticidmængder, der let kan overskride kravet 100 - flere tusinde gange.

Også de andre typer indholdsstoffer, som f.eks. de anvendte detergenter, kan have en uheldig miljømæssig karakter.

Bortskaftelse af rengøringsvandet

Derfor bør rengøringsvandet ikke tømmes ud på et grus- eller stenbefæstet område, da nedslivning til brønd- og grundvand sker hurtigt og med minimal nedbrydning af stofferne. Vaskevandet bør heller ikke ledes til dræn- eller kloakforbindelser, da kemikalierne kan gøre skade i vandløb.

Den optimale fremgangsmåde er, at selve restsprøjtevesken er bortskaftet hensigtsmæssigt ved udsprøjtning på afgrøden.

Mulighederne for udsprøjtning af rengøringsvandet er: - på den netop behandlede afgrøde, - på en afgrøde, der tåler det netop anvendte bekæmpelsesmiddel, - i efterårsperioden på arealer med efterafgrøder.

Der eksisterer ikke et egentligt undersøgelsesmateriale, der viser, om og hvornår rengøringsmidlerne vil give svidningsskader på afgrøden, eller om afgrøderne tager skade af rengøringsmidlernes tilsætningsstoffer.

Producenterne har dog foretaget en generel vurdering af produkternes indholdsstoffer. Desuden er vejledende udsprøjtninger foretaget på korn- og græsarealer. Fra producenterne er svaret enslydende, at de vejledende undersøgelser ikke har vist, at der kan forekomme skader på afgrøden, når den anbefalede dosering overholdes. Producenterne har heller ikke modtaget tilbagemeldinger

om skader på afgrøder. Konklusionen må derfor være, at rengøringsvandet efter foreskrevet anvendelse kan udsprøjtes på afgrøden.

Et tidligere forsøg på Landscentret, Planteavl med udsprøjtning af rengøringsvand på vårbyg viste ingen skade ved den anbefalede dosering. Når doseringen forøgedes 10 gange, kunne der observeres svidningsskader.

Under væksthushold er der eksempler på, at rengøringsmidlerne kan give skade på planterne - muligvis forårsaget af detergenterne. Skader forventes derimod ikke under markforhold.

En beton befæstet vaskeplads med afløb til gyllebeholderen er også en hensigtsmæssig mulighed for vask og bortskaftelse af rengøringsvandet.

Rengøring i marken

I dag er nye sprøjte monteret med en rentvandstank og spuledyser. Hertil kommer, at mange ældre sprøjter får eftermonteret en rentvandstank. Rentvandstankene giver en god mulighed for, at al rengøring og udsprøjtning af rengøringsvand kan ske i marken.

En fremgangsmåde kunne være en indledende skylning med rent vand og derefter rengøring med et rengøringsmiddel. Fordelen ved en fuldstændig indvendig og udvendig rengøring i marken er, at en del kørsel undgås, og at risikoen for grundvandsforurening minimeres.

Emballage og affald

Alle »normale« landbrugs-kemikalier er klassificerede enten som »uden fareklasse«, som »sundhedsskadelige« eller som »lokalirriterende«.

Etiketten anviser, hvordan emballagen skal bortskaftes. Emballagen bør som udgangspunkt skylles. Derefter bortskaftes den via den kommunale affalds-/renovationsordning eller via de grovvarerforretninger, som tilbyder at modtage tom emballage.

Følgende skal afleveres til den kommunale modtageordning for farligt affald: - Rester af midler med betegnelse »sundhedsskadelig«, »lokalirriterende«, »giftig«, »meget giftig« og »ætsende«. - Emballage fra midler mærket: »Meget giftig« eller »giftig«. - Ikke rengjort emballage fra midler mærket: »Sundhedsskadelig«, »Ætsende« eller »Lokalirriterende«.

De enkelte kommuner kan have specielle ordninger. Hvis man er i tvivl, bør man henvende sig i sin hjemkommune og få oplyst, hvordan man kan komme af med kemikalieaffald og tom kemikalieemballage. Afbrænding af tom emballage er ikke tilladt.

Vi kommer til dig

auto glarmester
Special autoglasforretning
Montering af:
Autoglas i personvogne, lastvogne,
busser og traktorer.
Montering af soltage
Reparation af stenslag

John's Autoruder
Ørderup Kirkevej 49 • 6520 Tøftlund
www.johns-autoruder.dk

Døgnservice
74 83 29 57

Lavpris-siloer til træpiller og korn

10 t kr. 2956,- • 15 t kr. 3365,- • 20 t kr. 4220 • 25 t kr. 4365,-
Siloerne er komplette med indblæsningsrør, mandeluge og filtertop.
Snegle. Faste og flex. Fodersiloer til indv. udv. opstilling fra BM Silofabrik
Stauning Silofabrik Tlf. 97 38 44 60 - www.stauningsilo.dk

- for funktionens skyld...

Indret din stald før du bygger huset...
Over 300 svinestalde om året gør Egebjerg til din kompetente sparringspartner!

Egebjerg
Egebjerg Maskinfabrik A/S • www.egebjerg.com • Tlf. 59 36 05 05

Ridesport • Landbrug • Industri

DANSK HALBYGGERI

www.danskhalyggeri.dk
Tlf. 8754 1500